

dosarul nr. 2rac-130/19

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (A. Cucerescu)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (N. Simciuc, Iu. Cotruță, I. Țurcan)

DECIZIE

19 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al
Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Mariana Pitic
Nicolae Craiu
Maria Ghervas
Nina Vascan
Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de Societatea Comercială „Consulting Energie și Comerț” Societate cu Răspundere Limitată, reprezentată de avocatul Bujoreanu Eugeniu,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Apeltel-Com” împotriva Societății Comerciale „Consulting Energie și Comerț” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la încasarea sumelor,

împotriva deciziei din 03 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Societatea Comercială „Consulting Energie și Comerț” Societate cu Răspundere Limitată și a fost menținută hotărârea din 12 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru

c o n s t a ț ă

La 11 mai 2017 Societatea cu Răspundere Limitată „Apeltel-Com” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății Comerciale „Consulting Energie și Comerț” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la încasarea sumelor.

În motivarea acțiunii a indicat că pe 15 iunie 2015 a încheiat un contract de prestării servicii cu SC „Consulting Energie și Comerț” SRL, prin care s-a obligat să presteze servicii de construcție și montaj a rețelelor electrice exterioare, cablu subteran 10/0,4Kv, în or. Bălți.

În baza pct. 4.1 din contract, pentru serviciile prestate pârâtul era obligat să achite o retribuție conform devizului de cheltuieli, procesului-verbal de îndeplinire a lucrărilor semnat de ambele părți.

Totodată, în conformitate cu pct. 4.2 din contract, retribuirea urma să se efectueze 40% la avansul lucrărilor și 60% la finisarea lucrărilor.

Prin factura fiscală seria JV7621641 din 1 martie 2016, precum și prin factura fiscală JV2159492 din 24.11.2015, semnate de către ambele părți, se confirmă îndeplinirea lucrărilor de montaj la filiale Bălți RED Nord în cuantum de 749 550, 54 de lei.

Prin actul nr. 7621641 din 1 martie 2016 părțile au consimțit asupra faptului că serviciile au fost acordate în măsură deplină și în termenul stabilit, iar pârâtul nu are obiecții față de volumul, calitatea și termenul acordării serviciilor.

Pe 6 iunie 2016 a expediat pârâtului o notificare prin care a solicitat plata restanței în termen de 3 zile din momentul recepționării notificării. Din diverse motive pârâtul a refuzat achitarea banilor în termenul acordat.

A considerat că pârâtul se face vinovat de încălcarea prevederilor art. 513 din Codul civil, care stabilesc că debitorul și creditorul trebuie să se comporte cu bună-credință și diligență la momentul nașterii, pe durata existenței, la momentul executării și stingerii obligației.

A solicitat reclamantul a încasa din contul SC „Consulting Energie și Comerț” SRL datoria în sumă de 539 550, 54 de lei; dobânda de întârziere în sumă de 178 501,58 de lei; penalitatea în sumă de 480 199,98 de lei, precum și cheltuieli de judecată.

Prin hotărârea din 12 martie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, acțiunea a fost admisă parțial; s-a încasat de la SC „Consulting Energie și Comerț” SRL în beneficiul SRL „Apeltel-Com” suma de 539 550,54 lei de cu titlu de datorie în baza contractului de prestări servicii nr.11/iun din 15.06.2015; suma de 178 501,58 de lei cu titlu de dobândă de întârziere; suma de 96039,99 de lei cu titlu de penalitate. În rest, acțiunea a fost respinsă.

SC „Consulting Energie și Comerț” SRL a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Prin decizia din 03 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de SC „Consulting Energie și Comerț” SRL și a fost menținută hotărârea din 12 martie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

La 18 ianuarie 2019 Societatea Comercială „Consulting Energie și Comerț” Societate cu Răspundere Limitată, reprezentată de avocatul Bujoreanu Eugeniu, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel a aplicat eronat normele legale privind termenul de prescripție de adresare în judecată, în opinia recurentului fiind aplicabile prevederile art. 968 Cod civil (în redacția Legii nr. 1107-XV din 06.06.2002) și nu art. 267 alin. (1) Cod civil (în redacția Legii nr. 1107-XV din 06.06.2002).

De asemenea, a indicat că având în vedere că SC „Consulting Energie și Comerț” SRL a achitat suma de 287 850 de lei, nu a cerut remedierea viciului și nu a solicitat rezilierea contractului, reclamantul urmează să reducă retribuiția sa de la suma de 749 550,90 de lei la suma de 482 633,80 de lei, astfel încât SC „Consulting Energie și Comerț” SRL este de acord să achite suma de 194 783,80 de lei cu condiția prezentării actelor solicitate.

În opinia recurentului dreptul la acțiune privind încasarea penalității a apărut la data de 01.03.2016 și s-a prescris la data de 01.09.2016, însă acțiunea a fost depusă în mai 2017.

Totodată, recurentul a solicitat respingerea cererii privind încasarea dobânzii de întârziere în sumă de 178 501,58 de lei ca fiind neîntemeiată din motiv că lucrarea nu a fost dată în exploatare, iar suma la care se pretinde nu corespunde realității.

Astfel, a invocat că nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele pricinii.

Studiind materialele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe.

Colegiul a stabilit că la 15 iunie 2015, SRL „Apeltel-Com”, ca prestator, și SC „Consulting Energie și Comerț” SRL, ca beneficiar, au încheiat contractul nr. 11 de prestări servicii de construcție și montaj a rețelelor electrice exterioare cablu subteran 10/0,4kV a SA „Red-Nord Bălți” în or. Bălți.

Conform pct. 4.1 din contract, pentru serviciile prestate de prestator, SC „Consulting Energie și Comerț” SRL s-a obligat să achite o retribuire conform devizului de cheltuieli, procesului verbal de îndeplinire a lucrărilor de facto semnat de ambele părți (f.d. 14).

Totodată, conform pct. 4.2 din contract, retribuirea reclamantului urma să se efectueze de către SC „Consulting Energie și Comerț” SRL în mărime de 40% la începutul lucrărilor, și în mărime de 60% la finisarea lucrărilor.

Prin factura fiscală seria JV7621641 din 1 martie 2016, precum și prin factura fiscală JV2159492 din 24.11.2015, semnate de către ambele părți, se confirmă îndeplinirea lucrărilor de montaj la filiale Bălți RED Nord, în cuantum de 749 550, 54 de lei (f.d.15-16).

Totodată, prin actul nr.7621641 din 1 martie 2016 se confirmă faptul că părțile au consimțit că serviciile au fost acordate în măsură deplină și în termenul stabilit, iar apelantul nu are obiecții față de volumul, calitatea și termenul acordării serviciilor (f.d.17).

Colegiul menționează că instanțele judecătorești ierarhic inferioare corect au stabilit circumstanțele cauzei și nu este necesar de a le face o altă interpretare, apreciind ca fiind justă concluzia instanței de fond și a instanței de apel privind temeinicia acțiunii înaintate de SRL „Apeltel-Com”.

În susținerea temeiniciei acțiunii se aduc următoarele.

Conform art.8 Cod civil (în redacția Legii nr. 1107-XV din 06.06.2002), drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sunt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile generale și de la sensul

legislației civile. Drepturile și obligațiile civile apar: a) din contracte și din alte acte juridice.

Conform art. 512 alin. (1) Cod civil (în redacția Legii nr. 1107-XV din 06.06.2002), în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute.

Conform art. 513 Cod civil (în redacția Legii nr. 1107-XV din 06.06.2002), debitorul și creditorul trebuie să se comporte cu bună-credință și diligență la momentul nașterii, pe durata existenței, la momentul executării și stingerii obligației.

Conform art. 514 Cod civil (în redacția Legii nr. 1107-XV din 06.06.2002) obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Conform art. 572 alin. (2) Cod civil (în redacția Legii nr. 1107-XV din 06.06.2002), obligația trebuie să fie executată în modul corespunzător, cu bună credință, la locul și în modul stabilit.

În acest sens, instanța de recurs reține că instanțele ierarhic inferioare just au stabilit că SC „Consulting Energie și Comerț” SRL nu și-a respectat obligația de plată a retribuției pentru îndeplinirea lucrărilor ce fac obiectul contractului de prestări servicii. Or, acesta a recunoscut executarea parțială a obligației corelative de plată a costului lucrărilor de construcție.

Aceasta deoarece conform actului de verificare a decontărilor reciproce din 1 martie 2016, suma restantă constituie 539 550, 54 de lei, ce reprezintă diferența între costul lucrărilor în sumă de 749 550, 54 de lei și avansul de 210 000 lei achitat pentru efectuarea lucrărilor în conformitate cu pct. 4.2 din contract.

Prin același act, nr. 7621641 din 1 martie 2016, părțile au consimțit că serviciile au fost acordate în măsură deplină și în termenul stabilit, iar apelantul nu are obiecții față de volumul, calitatea și termenul acordării serviciilor.

În acest context, instanțele ierarhic inferioare just au concluzionat că SRL „Consulting Energie și Comerț” urmează să achite SRL „Apeltel-Com” datoria în baza contractului de prestări servicii nr. 11 din 15.06.2015 în sumă de 539 550,54 de lei.

Colegiul, de asemenea, consideră justă respingerea de către instanțele ierarhic inferioare a ipotezei invocate de către pârât, cu trimitere la Devizul Local, potrivit căruia: în rezultatul recalculării lucrărilor efectuate de către SRL „Apeltel-Com”, care nu au fost îndeplinite cu tehnica proprie constituie suma de 266916,60 lei, iar costul lucrărilor reale/de facto efectuate de SRL „Apeltel-Com” reprezintă suma de 482633,80 lei.

Or, în conformitate cu prevederile art.666 alin.(1) Cod civil (în redacția Legii nr. 1107-XV din 06.06.2002), contractul este acordul de voință realizat între două sau mai multe persoane prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice. Potrivit art.667 alin.(1) al Codului civil părțile contractante pot încheia în mod liber, în limitele normelor imperative de drept, contracte și pot stabili conținutul lor.

Astfel, prin semnarea contractului de prestare a serviciilor părțile au consimțit la timpul, modul de executare a serviciilor și au stabilit retribuția corespunzătoare.

Iar la momentul semnării actului nr.7621641 din 01 martie 2016 aceste aspecte nu au fost invocate și beneficiarul prin semnătura și ștampila aplicată a recunoscut respectarea termenului, volumului și calității la efectuarea serviciilor. Iar la materialele cauzei lipsesc acte care să confirme acordul părților la modificarea retribuiției stabilite inițial de părțile contractante.

Cu referire la pretenția reclamantului privind încasarea dobânzii de întârziere, se aduc prevederile art. 617 alin. (1) Cod civil, (în redacția Legii nr. 1107-XV din 06.06.2002) conform cărora dacă nu este executată obligația în urma somației primite după scadență din partea creditorului, debitorul se consideră în întârziere ca urmare a somației.

Dobânda de întârziere reprezintă echivalentul prejudiciului creat titularului creanței ca urmare a neachitării de către debitor a obligațiilor de plată la scadență și să calculeze pentru fiecare zi de întârziere, începând cu ziua imediat următoare termenul de scadență și până la data stingerii sumei datorate.

Colegiul apreciază ca fiind juste concluziile instanțelor precum că în condițiile neonorării obligațiilor beneficiarului în ceea ce privește achitarea sumei datorate, reclamantul este justificat să solicite dobânzi pe perioada de întârziere.

În acest sens se menționează că conform art. 619 Cod civil (în redacția Legii nr. 1107-XV din 06.06.2002), obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada de întârziere și în cazul actelor juridice în care nu participă consumatorul, dobânda este de 9 % peste rata dobânzii prevăzută la art. 585 Cod civil, dacă legea sau contractul nu prevede altfel, nefiind admisă proba unui prejudiciu mai redus.

Astfel, întrucât în speță executarea obligației are loc la termene diferite, urmează ca cuantumul dobânzii de întârziere să fie determinată corespunzător datei de la care obligația devine exigibilă. Reieșind din prevederile pct. 4.2 din contract, retribuirea urma să se efectueze 40 % la avansul lucrărilor și 60 % la finisarea lucrărilor. Astfel, instanța de recurs consideră că instanțele ierarhic inferioare întemeiat au stabilit că SC „Consulting Energie și Comerț” SRL urmează să achite SRL „Apeltel-Com” o dobândă de întârziere în mărime de 178 501,58 de lei.

Colegiul consideră că instanțele corect au dispus încasarea penalității, aducându-se în acest sens prevederile art. 624 din Codul civil (în redacția Legii nr. 1107-XV din 06.06.2002) clauza penală este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt un bun.

Conform pct.7.1 din contractul semnat de părți, în cazul încălcării termenului de efectuare a plăților pentru serviciile prestate, beneficiarul este obligat să achite o penalitate de 0,5% din costul total al lucrărilor pentru fiecare zi de întârziere.

Totodată, conform art.630 alin.(1) Cod civil (în redacția Legii nr. 1107-XV din 06.06.2002), în cazuri excepționale, luându-se în considerare toate împrejurările, instanța de judecată poate dispune reducerea clauzei penale disproporționat de mari. La reducerea clauzei penale, trebuie să se țină cont nu numai de interesele patrimoniale, ci și de alte interese, ocrotite prin lege, ale creditorului.

Raportând normele legale citate, Colegiul reține că prima instanță și instanța de apel corect au stabilit că penalitatea stabilită prin contract este una exagerată și a

dispus reducerea acesteia la 0,1% per zi, stabilind necesitatea achitării unei penalități de către beneficiar în mărime de 96 039, 99 lei.

Colegiul consideră că instanța de apel corect a respins argumentele recurentului referitor la tardivitatea capătului de cerere cu privire la încasarea penalității. Or, potrivit calcului prezentat de intimat rezultă că penalitatea a fost calculată pentru o perioadă de 180 de zile, așa cum o cer exigențele art. 268 lit.a) Cod civil (în redacția Legii nr. 1107-XV din 06.06.2002) (f.d.62-65).

În altă ordine de idei, conform art.726 Cod civil, (în redacția Legii nr. 1107-XV din 06.06.2002) la interpretarea contractului se va ține cont de natura lui, de circumstanțele în care a fost încheiat, de interpretarea care este dată acestuia de către părți sau care poate fi dedusă din comportamentul lor de până la și de după încheierea contractului, precum și de uzanțe.

Astfel, Colegiul consideră că just au fost respinse argumentele recurentului, precum că în speță se fac aplicabile prevederile art. 968 alin. (1) Cod civil (în redacția Legii nr. 1107-XV din 06.06.2002) și astfel, în opinia recurentului, acțiunea urmând a fi respinsă ca tardivă. Or, obiectul contractului reprezintă obligația de a efectua servicii, ordinea și modul de prestare a serviciilor, remunerarea serviciilor, transmiterea, acceptarea serviciilor, răspunderea contractuală pentru serviciile indicate, etc.

În aceeași ordine de idei, Colegiu relevă că conform art. 267 alin. (1) Cod civil (în redacția Legii nr. 1107-XV din 06.06.2002) termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe cale intentării acțiunii în instanța de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani de zile. Recepționarea serviciilor a avut loc la 01 martie 2016, iar cererea de chemare în judecată a fost depusă de SRL „Apeltel-Com” la 11 mai 2017, prin urmare cu respectarea termenului general de prescripție de 3 ani.

În asemenea circumstanțe, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că soluția instanței de apel și a primei instanțe este întemeiată, fiind adoptată în limitele competenței, cu aplicarea corectă a legii materiale care guvernează raportul juridic litigios.

Astfel, se ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Societatea Comercială „Consulting Energie și Comerț” Societate cu Răspundere Limitată, reprezentată de avocatul Bujoreanu Eugeniu.

Se mențin decizia din 03 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 12 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată

„Apel-Com” împotriva Societății Comerciale „Consulting Energie și Comerț”
Societate cu Răspundere Limitată cu privire la încasarea sumelor.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Mariana Pitic

Judecătorii

Nicolae Craiu

Maria Ghervas

Nina Vascan

Iurie Bejenaru